

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK BIZOTTSÁGA

Brüsszel, 5.2.2007
COM(2007) 39 végleges

**A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE A TANÁCSNAK ÉS AZ EURÓPAI
PARLAMENTNEK**

**a közös halászati politika keretében a halászati kapacitás és erőkifejtés mérésére használt
mutatókról**

A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE A TANÁCSNAK ÉS AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK

a közös halászati politika keretében a halászati kapacitás és erőkifejtés mérésére használt mutatókról

Tartalomjegyzék

1.	A közlemény célkitűzése.....	3
2.	A halászati kapacitás és a halászati erőkifejtés meghatározása	3
2.1.	Halászati kapacitás	3
2.2.	Halászati erőkifejtés	3
3.	A halászati kapacitás mennyiségi meghatározása.....	4
3.1.	A halászati kapacitás mérésére szolgáló mutatók a hajó jellemzői alapján.....	4
3.1.1.	A halászhajó úrtartalma.....	4
3.1.2.	A halászhajó teljesítménye.....	5
3.1.3.	A halászati kapacitás mérésére szolgáló egyéb mutatók a hajó jellemzői alapján	6
3.2.	A halászati kapacitás mérésére szolgáló mutatók a halászeszközök alapján.....	6
3.2.1.	A halászeszköz típusa és mérete Hatékonyság és szelektivitás	6
3.2.2.	A halászati kapacitás mérésére szolgáló mutatók vonóhálók esetében	7
3.2.3.	A halászati kapacitás mérésére szolgáló mutatók horogsorok esetében	7
3.2.4.	A halászati kapacitás mérésére szolgáló mutatók kerítőhálók esetében	7
3.2.5.	A halászati kapacitás mérésére szolgáló mutatók csapdák esetében	7
3.2.6.	A halászati kapacitás mérésére szolgáló mutatók a kopoltyúhálók és a tükörhálók esetében.....	8
3.2.7.	Ellenőrzés és végrehajtás	8
4.	Technikai fejlődés	8
5.	Halászati tevékenység	9
5.1.	A halászati tevékenység meghatározása	9
5.2.	A tevékenységek feljegyzése és megfigyelése; hajónapló.....	10
6.	Előrettekintés.....	10
7.	Következtetések	12

1. A KÖZLEMÉNY CÉLKITŰZÉSE

A flották kapacitásának a rendelkezésükre álló halászati lehetőségek és a halászati erőkifejtés-korlátozások szerinti kiigazítása a halállományok védelme tekintetében a közös halászati politika egyik legfontosabb irányítási eszköze.

E közlemény célja, hogy vitát indítson a közös halászati politika keretében a halászati kapacitás és a halászati erőkifejtés mennyiségi meghatározására használt módszerek hatékonyságáról.

2. A HALÁSZATI KAPACITÁS ÉS A HALÁSZATI ERŐKIFEJTÉS MEGHATÁROZÁSA

2.1. Halászati kapacitás

A halászati kapacitás azt határozza meg, hogy egy hajó vagy hajócsoport mennyi halat tud kifogni¹. A halászati kapacitás mennyiségi meghatározására alapvetően két módszert alkalmaznak.

A gazdasági megközelítés szerint egy hajó vagy hajócsoport halászati kapacitása azok maximális *teljesítménye*, vagyis az a maximális halmennyiség, amelyet a hajók egy meghatározott idő alatt ki tudnak fogni teljes kihasználásuk mellett úgy, hogy közben a halállományok állapota kielégítő marad.

A másik, a halászat irányításában általában alkalmazott megközelítés a halászati kapacitás mennyiségi meghatározásánál az állománypusztulás előidézése tekintetében a flottáknak az érintett halászathoz való *hozzájárulási* „képességét” veszi alapul. A maximális hozzájárulás mennyiségi meghatározását a hajók vagy a halászeszközök jellemzői szerint lehet elvégezni. A hajónak vagy halászeszköznek ezen jellemzői egyben halászati kapacitási paramétereknek is tekinthetők.

A közös halászati politika keretében a halászati kapacitást mennyiségi meghatározását eddig a hajók jellemzői alapján végezték. Ezt a módszert az 1980-as évek elején elfogadott első többéves orientációs programokban alkalmazták először. Abban az időben a halászati kapacitás mérésének mutatójaként a hajó úrtartalmát és motorteljesítményét vették figyelembe, és ezt a módszert határozták meg a közös halászati politikáról szóló alaprendeletben², amely ugyanakkor lehetővé teszi a halászati kapacitásnak a halászeszközök száma és/vagy mérete szerint való meghatározását is.

2.2. Halászati erőkifejtés

A közösségi jogban a halászati erőkifejtés a hajó kapacitásának és tevékenységének szorzata. Hajók csoportjánál ez a csoportba tartozó összes hajó halászati erőkifejtésének összege.

¹ Gréboval D. (ed.) Managing fishing capacity: selected papers on underlying concepts and issues. FAO Fisheries Technical Paper. No. 386. Róma, FAO. 1999.

² A halászati erőforrások közös halászati politika alapján történő védelméről és fenntartható kiaknázásáról szóló, 2002. december 20-i 2371/2002/EK tanácsi rendelet 3. cikke.

A halászati erőkifejtést lehet egyfajta energiabevitelnek tekinteni, ahol a kapacitás a teljesítményt, a tevékenység pedig azt az időt jelenti, amely alatt az adott teljesítményt használják. Ez a példa akkor válik igazán szemléletesé, ha a kapacitást a hajó teljesítményeként határozzák meg (ld. 3.1.2. pont).

3. A HALÁSZATI KAPACITÁS MENNYISÉGI MEGHATÁROZÁSA

3.1. A halászati kapacitás mérésére szolgáló mutatók a hajó jellemzői alapján

A halászati kapacitásnak a hajó jellemzői alapján történő mennyiségi meghatározása igen elterjedt gyakorlat. Ez a módszer meglehetősen egyszerű, és – legalábbis az űrtartalom tekintetében – viszonylag könnyen alkalmazható. Az űrtartalom és a teljesítmény a két leggyakrabban használt mutató, bár vannak más lehetőségek is.

3.1.1. A haláshajó űrtartalma

A hajó űrtartalmát a teljes vagy részleges zárt térfogata szerint határozzák meg. A hajó űrtartalmának kiszámításához több módszer használható, amelyek elsősorban a számításnál figyelembe vett térfogat tekintetében különböznek egymástól.

A közös halászati politika kezdeti szakaszában a tagállamok a hajók köbözéséhez különböző módszereket alkalmaztak. Csak a nemzetközi útvonalakon hajózó, 24 méternél hosszabb hajók esetében használtak egységes közösségi rendszert, mivel ezek a hajók a londoni egyezmény³ hatálya alá tartoztak.

A Tanács 1994-ben fogadta el az űrtartalom jelenlegi, valamennyi közösségi haláshajóra vonatkozó meghatározását⁴. A 15 méteres vagy annál nagyobb teljes hosszúságú hajók űrtartalmát – a londoni egyezményben meghatározottaknak megfelelően – a teljes zárt térfogat szerint számítják ki, míg a 15 méternél rövidebb hajók esetében a teljes zárt térfogat helyett a hajótest becsült térfogatát veszik alapul (a hajótest hossza, szélessége és mélysége szerint).

2003 vége óta valamennyi közösségi hajó köbözését az űrtartalom közös meghatározása szerint végzik. Ez a közös halászati politika szempontjából jelentős előrelépés. Időről időre azonban olyan kérések érkeznek a halászok részéről, hogy a hajón található egyes tereket ne vegyék figyelembe a köbözésnél, sőt azokat vonják ki a belépési-kilépési rend hatálya alól⁵. A Bizottság véleménye szerint ez visszalépést jelentene, és aláásná a jelenlegi kapacitásgazdálkodási intézkedések hatékonyságát. Bár a múltban a tagállamokban eltérő módon végezték a hajók köbözését, közösen jellemezte valamennyi ilyen módszert, hogy bizonyos tereket nem vettek figyelembe a számítások során. Ez meglehetősen bonyolult rendszer kialakulását eredményezte, és az érintetteket a térhasználatra vonatkozó jelentések meghamisítására ösztönözte, hogy ily módon régi hajóikat nagyobbakra tudják cserélni.

³ A hajók köbözésére vonatkozó, 1969-ben Londonban aláírt nemzetközi egyezmény.

⁴ A Tanács 2930/86/EGK rendelete a haláshajók jellemzőinek meghatározásáról. A Tanács 1994. december 22-i 3259/94/EK rendelete a haláshajók jellemzőinek meghatározásáról szóló 2930/86/EGK rendelet módosításáról. A Bizottság 1995. március 20-i határozata a haláshajók jellemzőinek meghatározásáról szóló 2930/86/EGK tanácsi rendelet mellékletének végrehajtásáról.

⁵ A 2371/2002/EK tanácsi rendelet 13. cikkében létrehozott belépési-kilépési rend értelmében minden új, űrtartalommal és teljesítményben kifejezett kapacitásnak a flottába való belépését egy legalább ugyanolyan nagyságú kapacitás kivonásával kell kompenzálni.

A tapasztalatok azt mutatják, hogy az úrtartalom jelenlegi meghatározása megfelelően alkalmazható, ezért e téren nem várhatók jelentősebb módosítások.

A köbözésre vonatkozó közösségi eljárások gyakorlati alkalmazása területén mindamellet nem ártana egy-két kisebb változtatás, például a bruttó úrtartalom kiszámításánál előírt pontosság meghatározása, vagy a térfogat kiszámításának módja a különleges hajótípusok (pl. a 15 méternél kisebb katamaránok) esetében.

A jelenleg hatályos rendelkezéseket három jogi aktus határozza meg: A 2930/86/EGK tanácsi rendelet, az ezt módosító 3259/94/EGK tanácsi rendelet, és a végrehajtásra vonatkozó 95/84/EK bizottsági határozat. A közösségi jogszabályok egyszerűsítése érdekében a Bizottság javaslatot tesz egy egységes szerkezetbe foglalt, a jelenlegi szövegek helyébe lépő új, a halászhajók jellemzőinek meghatározásáról szóló tanácsi rendeletre.

3.1.2. *A halászhajó teljesítménye*

A halászhajó teljesítménye a közösségi jogban⁶ az egyes motorok lendkerekenél leadott maximális állandó teljesítmény, amely a hajó meghajtására használható. A közösségi jogban tehát a halászhajó teljesítménye a hajó hajtóerejét jelenti.

A hajók ugyanakkor általában kiegészítő erőforrással is rendelkeznek. A kiegészítő erőforrás magában foglalja a hajón található valamennyi, a hajtóerő meghatározásába nem tartozó teljesítménynövelő erőforrást. Kiegészítő erőforrást használnak a következő berendezések működéséhez: a meghajtórendszerhez kapcsolódó berendezések (pumpák, kormány, stb.), a halászati műveletek során használt eszközök, a halak feldolgozásához és tartósításához használt eszközök, lakóterek (világítás, fűtés, konyha) és elektromos halászati vagy navigációs berendezések.

A kiegészítő erőforrás a halászhajó összteljesítményének jelentős részét teszi ki, különösen a nagy vonóhálós halászhajók esetében. A kiegészítő erőforrás növelésével nagyobb hálókat lehetett használni és nagy mélységben is lehetett halászni. A Bizottság ezért azt javasolja a tagállamok számára, hogy a kiegészítő erőforrásokat vonják be a halászati kapacitás meghatározásába.

A motorteljesítmény mérésére és tanúsítására jelenleg használt rendszer súlyos hiányosságoktól szenved. Előfordulhat, hogy egy adott motor bevizsgálásánál a maximális állandó teljesítménynél jóval alacsonyabb teljesítményt mérnek. Az alacsonyabb teljesítményérték érdekében (a teljesítmény alulértékelése) a motor bevizsgálásánál általában elállítják az üzemanyag-befecskendező berendezést. A berendezéseket később könnyen vissza lehet állítani, és így, a motor beépítése után, tényleges teljesítményét már nagyon nehéz megmérni és ellenőrizni.

A Bizottság a motorteljesítmény mérése tekintetében már dolgozik egy olyan új vizsgálati rendszer kialakításán, amely biztosítja, hogy a bevizsgált teljesítmény megfelel a maximális állandó teljesítmény tényleges értékének; a hasonló motorok esetében tehát hasonló teljesítményértékeket fogunk kapni.

⁶ A halászhajók jellemzőinek meghatározásáról szóló 2930/86/EGK tanácsi rendelet 5. cikke.

A probléma technikai szempontból igen összetett és nem oldható meg a motorgyártók, a hajóosztályozó társaságok és a tanúsítási eljárásokért felelős tagállami közigazgatási szervek együttműködése nélkül.

Új teljesítményvizsgálati rendszer létrehozásához új rendelkezéseket kell elfogadni, amelyek a 2930/86/EGK tanácsi rendelet 5. cikkének helyébe lépnek. Az új rendelkezésekben arról is rendelkezni kell, hogy a kiegészítő erőforrások beletartoznak a kapacitás meghatározásába. A Bizottság szándéka, hogy a motorteljesítmény vizsgálatát a nitrogén-oxid kibocsátásokra vonatkozóan a MARPOL-egyezmény⁷ IV. mellékletének rendelkezései szerint kiadott meglévő tanúsítványokra alapozza, ez azonban további technikai vizsgálatokat igényel.

3.1.3. A halászati kapacitás mérésére szolgáló egyéb mutatók a hajó jellemzői alapján

A hajó jellemzői alapján a halászati kapacitás mérésére egyéb mutatókat is lehet használni, bár ezek – az űrtartalomhoz és a teljesítményhez képest – nem képviselnek sokkal több hozzáadott értéket.

Néhány esetben a halraktár térfogatát használják a halászhajó szállítási kapacitásának meghatározásához. A tengerfenéken élő fajok halászata esetében ez a mutató nem releváns, mivel a halraktárakat csak ritkán töltik fel teljesen. Ezzel szemben a nyílt tengeri vonóhálós és erszényes kerítőhálós halászhajók gyakran rövidítik le halászati útjukat haltárolóik kis mérete miatt. Ez a teljesítménymutató azonban nagyban függ hajó térfogatától (BT űrtartalom), és nehezen követhető nyomon.

A fagyasztási kapacitás szintén alkalmas lehet a halászati kapacitás meghatározására. A fagyasztási kapacitás az egységnyi idő alatt lefagyasztható halmennyiség tömege, amely egyes halászatok esetében korlátozó tényező. A fagyasztási kapacitás vizsgálata és nyomon követése azonban komoly nehézségekbe ütközhet. A fagyasztási kapacitás helyett a kiegészítő erőforrást is figyelembe lehet venni, tekintettel arra, hogy a fagyasztási és hűtési eljárások sok energiát igényelnek; az a tényező csak még inkább alátámasztja, hogy a kiegészítő erőforrást bele kell számolni a hajó kapacitásába.

A vonóhálós halászhajók esetében javasolt a vonóerő teljesítménymutatóként való használata. Ez alatt azt a legnagyobb vonóerőt kell érteni, amelyet a hajó egy rögzített pont ellen ki tud fejteni. A vonóerő a vontatóhajók (és gyakran a vonóhálós halászhajók) kereskedelmi értékében esetében játszik fontos szerepet, és mérésére standard módszereket alkalmaznak. A mérések azonban igen költségesek, és ez esetben is problémát jelent a motorteljesítmény bevizsgálásánál említett alulértékelés; Alulosztályozott motor esetében a mért vonóerő is alacsonyabb lesz.

3.2. A halászati kapacitás mérésére szolgáló mutatók a halászeszközök alapján

3.2.1. A halászeszköz típusa és mérete Hatékonyság és szelektivitás

A halászeszközök egyes jellemzői, különösen mérete alapján megállapítható a hajó tevékenysége által okozott halászati állománypusztulás mértéke. Ha megfelelően meghatározták az egyes halászatok során engedélyezett halászeszközök típusát és méretét, ezek alapján könnyebben mérhető a halászati kapacitás.

⁷ A hajókról történő szennyezés megelőzéséről szóló, az 1978. évi jegyzőkönyvvel módosított, 1973. évi nemzetközi egyezmény (MARPOL 73/78).

Hatékonyág és szelektivitás

A halászeszközök hatékonyságát (általános fogási kapacitás) és szelektivitását (a fogások faj és méret szerinti szétválasztásának képessége) befolyásoló jellemzőket nem lehet egyértelműen különválasztani. A Bizottság hajlik arra az álláspontra, hogy a halászeszközök típusát és méretét a hatékonyság szempontjából kell figyelembe venni, amely így a halfogási képességet vagy a halászati kapacitást befolyásolja, míg a halászeszközök olyan jellemzői, mint a hálószelektivitás vagy a szelektivitás inkább a szelektivitás kapcsán lehetnek érdekesek. Bár ez a megközelítés leegyszerűsíti a kérdést, mégis ezt alkalmazzák a kapacitáskorlátozást, illetve a szelektivitás javítását célzó gazdálkodási intézkedések megkülönböztetésére.

A Bizottság ezt figyelembe fogja venni a kapacitásgazdálkodásra és a technikai védelmi intézkedésekre vonatkozó jövőbeni javaslatának előkészítése során.

A halászeszköz típusa

A halászati kapacitás halászeszközök alapján történő mennyiségi meghatározásában hasznos lehet a halászeszközök két külön csoportba osztása aszerint, hogy azok rögzítve vannak-e a hajóhoz vagy sem. A hajóhoz rögzített halászeszközök esetében azok használati idejét a hajó által tengeren töltött napok száma alapján lehet megbecsülni. Ez történik a vonóhálók és a kerítőháló, valamint néhány horogsor típus esetében. Ha a halászeszközt a halászati területen hagyják, amíg a hajó más eszközöket vet ki vagy visszahajózik a kikötőbe, a halászzal töltött idő vagy tevékenység mérése független a hajó által tengeren töltött időtől, és így nehezebben határozható meg. Ilyen eszközök a kopoltyúhálók, a tükörhálók és a csapdák.

3.2.2. A halászati kapacitás mérésére szolgáló mutatók vonóhálók esetében

A vonóhálós halászat során tulajdonképpen a víz hálón való átszűrése történik. A célfajok szerint megállapított optimális vontatási sebesség mellett, a háló nyílásának négyzetméterben (m^2) mért felülete alapján megfelelő pontossággal mérhető a halászati kapacitás.

A fenékvonóhálós és a nyíltvízi vonóhálós halászatot a hálók nyílásának fent említett felülete jellemzi. A merevítőrudas zsákhálót inkább a merevítőrúd hossza jellemzi, amely a vonóhálótípus esetében meghatározza a nyílás felületét.

3.2.3. A halászati kapacitás mérésére szolgáló mutatók horogsorok esetében

A horogsorok halászati kapacitását a horgok száma, vagy – amennyiben a horgok egymástól egyforma távolságra helyezkednek el – a horogsor hossza alapján határozható meg.

3.2.4. A halászati kapacitás mérésére szolgáló mutatók kerítőhálók esetében

Az erszénes kerítőháló kapacitása a háló teljes hossza alapján határozható meg, míg a háló mélységéből a célfajra lehet következtetni. Megfelelő elővigyázatossággal szabad csak halgyűjtő eszközöket (FAD-ok) használni, mivel azok oly mértékben növelhetik a kapacitás mértékét, ami már nehezen mérhető. A kerítőhálókat mindig rögzítik a hajóhoz.

3.2.5. A halászati kapacitás mérésére szolgáló mutatók csapdák esetében

A csapdákkal végzett halászat kapacitása a csapdák száma és mérete alapján állapítható meg. A csapdák egyéb jellemzői, mint például a formája, a nyílások mérete és alapanyagának egyes

jellemzői nagyon eltérőek lehetnek a különböző halászatok esetében és inkább technikai intézkedések tárgyát képezik.

3.2.6. *A halászati kapacitás mérésére szolgáló mutatók a kopoltyúhálók és a tükörhálók esetében*

E hálók halászati kapacitása közvetlenül azok méretétől függ, ezért a hálók száma és a hálók hossza, illetve mélysége megfelelő kapacitási mutatók. Egy másik módszer a hálónkénti felület figyelembe vétele. A hálószemméret és más jellemzők technikai intézkedések tárgyát képezik.

3.2.7. *Ellenőrzés és végrehajtás*

Általánosan elfogadott tény, hogy a kapacitást és az erő kifejtést a halászeszközök jellemzői alapján meghatározó rendszerek ellenőrzése és végrehajtása nehezebb, mint a hajó jellemzőire épülő rendszereké. Az ilyen rendszerek hatékony működéséhez elengedhetetlen, hogy a hatóságok és az érintettek vállalják a szabályok maradéktalan betartását. Ez azonban igazán csak egy olyan pontosan körülhatárolt halászati övezetben lenne lehetséges, ahol a hajók csoportjai is pontosan meghatározottak, és amelyek ideális esetben kizárólagos hozzáféréssel rendelkeznek az adott halászat tekintetében.

4. TECHNikai FEJLŐDÉS

A hajók jellemzőin alapuló halászati kapacitásmutatók használatának egyik fő hátránya az, hogy nem teszi lehetővé a technikai fejlődés hatásainak egyszerű figyelembevételét.

Általában elismert tény, hogy egy modern technológiát alkalmazó átlagos halászhajó ma lényegesen több halat fog, mint egy azonos úrtartalmú hajó harminc évvel ezelőtt. A fogásbeli különbséget azonban nehéz mennyiségileg meghatározni. Több tanulmányban kimutatták, hogy a technológiai fejlesztések révén a termelékenység 1–3%-kal⁸, de egyes halászatok esetében még ennél is nagyobb arányban nőtt. A halászati kapacitás növekedéséhez hozzájáruló technológiai újítások közül többek között a következőket lehet kiemelni:

- Az állítható szárnyú hajócsavar vagy diffúzor használata nem a hajó teljesítményét növeli meg, mint azt a közösségi jogban meghatározták, hanem a teljesítmény hatékonyabb kihasználását teszi lehetővé. Azonos motorteljesítmény mellett nagyobb húzóerő (vonóhálós halászat esetében például), vagy nagyobb sebesség érhető el.
- Az olyan elektronikus eszközök, mint a halkövető berendezések vagy a halászeszközök elhelyezésének irányítását lehetővé tevő eszközök szintén oly módon növelik a halászati műveletek hatékonyságát, amelyet nem lehet számszerűen kifejezni. Ugyanez vonatkozik a vonóhálók helyzetének irányítására szolgáló elektronikus eszközökre, amelyek a hálók hatékonyabb használatát teszik lehetővé.

⁸ *Report on efficiency and productivity in fish capture operations* (A halászati műveletek hatékonyságáról és termelékenységéről szóló jelentés) – a halászati technológiával és a halak viselkedésével foglalkozó ICES-munkacsoport 2004. évi jelentése.

- Meg kell említeni itt a műholdas adatok alkalmazását a tonhalállományok helyének meghatározásában. A tonhalra halászó hajók esetében ezzel a technikával lecsökkenthető a felderítéssel töltött idő a halászattal töltött idő javára, amelynek köszönhetően egy halászati út során több hal fogható.
- A nagyobb teljesítményű fedélzeti berendezések lehetővé teszik, hogy a hajók egy nap alatt többször vessék ki és húzzák be hálóikat, így növelve fogásaik számát, miközben a hajó mérete, hajtóereje és a halászattal töltött napok száma nem változik.
- A vonóhálók formája és kialakítása számos ponton megváltozott, amelyeknek köszönhetően kevesebb erő kell a vízen való vontatásukhoz. A tartósabb anyagok lehetővé teszik, hogy a hálókon vékonyabb szálakat alkalmazzanak, ami csökkenti a háló súrlódási felületét a vízben. Az ablakok és a vonóháló alakjának hidrodinamikusabb kialakítása szintén csökkenti a súrlódási tényezőt, így a hajók nagyobb vonóhálókat alkalmazhatnak.

A technológiai fejlődés halászati kapacitásra gyakorolt hatása talán túl összetett probléma ahhoz, hogy azt explicit módon be lehetne építeni a halászati gazdálkodási intézkedésekbe. A halászati kapacitásnak a halászeszközök típusa és mérete alapján történő szabályozásával elkerülhető az eszközkorlátozásokból eredő nehézségek egy része.

Szabványosítás és technológiai fejlődés

A halászati kapacitásnak és a halászati erő kifejtésnek a halászközök jellemzői alapján történő mennyiségi meghatározása és korlátozása eredményeképpen, egyes halászeszközök típusa, mérete és más jellemzőik (pl. hálózembőség vagy a horog formája) tekintetében megindult egy szabványosítási folyamat. Ez a szabványosítási folyamat akadályozhatja a technikai fejlődést, aminek következtében az eszközök hatékonysága is csökkenhet.

5. HALÁSZATI TEVÉKENYSÉG

5.1. A halászati tevékenység meghatározása

A halászati tevékenység azt az időt jelenti, amely alatt egy hajó ténylegesen halászati kapacitás fejt ki. A közösségi jogban a halászati tevékenység a hajó tevékenységére vonatkozik és napokban mérik. A halászati tevékenységet egyes halászatok esetében pontosabban is meg lehet határozni a halászeszközök alkalmazásának ideje alapján.

A hajó tevékenysége

Ezt a fogalmat jelenleg a közönséges és a szürke tőkehalra vonatkozó helyreállítási tervekkel, illetve a 2006-os teljes kifogható mennyiségekről szóló rendelet II. mellékletével kapcsolatban használják, ahol a hajók tevékenységét a tengeren, illetve a kikötőn kívül töltött napok szerint kezelik. A nyugati vizekre vonatkozó szabályozásban⁹ a halászati erő kifejtés kiszámításához is használják, ahol a tevékenység egy pontosan meghatározott területen töltött

⁹ A Tanács 2003. november 4-i 1954/2003/EK rendelete az egyes közösségi halászati területekre és erőforrásokra vonatkozó halászati erő kifejtések irányításáról, a 2847/93/EK rendelet módosításáról, valamint a 685/95/EK és a 2027/95/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről.

időt jelent. Azon hajók esetében, amelyeknek anyakikötője közvetlenül a halászati terület mellett található, a két meghatározás ugyanaz.

Az előző meghatározás mellett, a halászati tevékenységre vonatkozó szabályozási rendelkezésekben egyértelműen meg kell határozni a napok számításának módját. Meg kell határozni például, hogy naptári napok vagy 24-gyel osztott órák alapján kell-e számolni, és hogy a töredéknapokat miként kell kezelni.

A halászeszköz tevékenysége. Merítési idő.

A tevékenység mérése tekintetében pontosabb és – elméletileg – jobb eszköz lehetne a halászattal töltött tényleges idő, vagyis az az idő, amely alatt a halászeszközt a vízben használták, másképpen a „merítési idő”. A rögzített halászeszközök merítési idejének megfelelő ellenőrzése általában igen nehéz és költséges feladat, mivel a csapdákat, hálókat és egyéb rögzített eszközöket a vízben lehet hagyni, amíg a hajó más területre hajózik, vagy visszatér a kikötőbe. Az is előfordul, hogy egy hajó helyezi ki őket és egy másik húzza be, de állandó jelleggel is telepíthetők a vízre.

5.2. A tevékenységek feljegyzése és megfigyelése; hajónapló

A hajónapló alapvető funkciója az, hogy abban a halászati tevékenység kiszámításához szükséges valamennyi adatot rögzítsék. A naplót a hajókapitányok úgy töltik ki, hogy az adatok megfeleljenek azon halászati szabályzatnak, amely alapján a hajó halászik. A tevékenység szempontjából két adatcsoport bír jelentőséggel:

- (a) Hajóra vonatkozó adatok: a hajó földrajzi helyzete különböző időpontokban
- (b) Halászeszközre vonatkozó adatok: halászati művelet során vízben töltött idő.

A hajó tevékenységének nyomon követése a hajónapló és a hajómegfigyelési rendszer (VMS) adatai alapján történik. Az elektronikus hajónapló bevezetése elő fogja mozdítani a tevékenységek pontosan és megfelelő időben végzett nyomon követését.

6. ELŐRETEKINTÉS

A halászati kapacitás mennyiségi meghatározására használt jelenlegi mutatók kapcsán a Bizottság megállapította, hogy a halászhajó úrtartalmának meghatározása pontos és megfelelően alkalmazható, ezért e tekintetben nincs szükség jelentősebb változtatásokra. A halászhajók teljesítményének vizsgálata azonban nem kielégítő. A Bizottság szolgálatai a halászhajók jellemzőinek meghatározásáról szóló 2930/86/EGK tanácsi rendelettel létrehozott hatályos tanúsítási rendszer javítása érdekében folytatják a párbeszédet a tagállamokkal, a motorgyártókkal, a hajóosztályozó társaságokkal és a halászok képviselőivel.

Ami a halászati kapacitás és erő kifejtés mértékét a halászeszközök mérete és jellemzői alapján meghatározó módszer elfogadását illeti, eddig nem sok előrelépés történt. A probléma elsősorban technikai jellegű, amely pontos megfigyeléseket és ellenőrzést igényel, így a lehetőségek megfelelő kiértékelése érdekében további konzultációra van szükség.

A halászeszközök tekintetében meghatározott halászati kapacitás- és erő kifejtés-korlátozások végrehajtására az egy adott halászati területhez, célfajhoz és eszköztípushoz köthető halászatok a legalkalmasabbak. E halászatok esetében előirányozható olyan halászati

engedélyek kiadása, amelyekben a típusát és méretét tekintve pontosan meghatározott halászeszközök szerint maximalizálják az adott eszközzel folytatott halászati tevékenység mértékét (szabványosítás). Egy ilyen megközelítés közösségi jogba való beépítése előtt azonban még számos problémára kell megoldást találni:

- összeegyeztethetőség a jelenlegi halászati erő kifejtés-korlátozásokkal és a hajó jellemzői (azaz űrtartalom és teljesítmény) alapján kiadott halászati engedélyekkel;
- A hajó jellemzői szerint megállapított kapacitáskorlátozások eltörlésének lehetősége azokban a gazdálkodási rendszerekben, amelyek kizárólag a halászeszközöket veszik figyelembe. Másként fogalmazva, létre lehet-e hozni egy olyan halászati engedélyezési rendszert, amelyben nem veszik figyelembe a hajók teljesítményét vagy űrtartalmát?
- végül, ezt az erő kifejtés-kezelési rendszert integrálni kellene a közösség jogszabályokban létrehozott általános kapacitás-korlátozási rendszerbe (belépési-kilépési rend).

A megbeszélések eredményeit várva a Bizottság azon az állásponton van, hogy az európai halászatok nagy részének jelenlegi helyzete minden esetben indokoltá teszi a technológiai újítások következtében tovább növekedő halászati erő kifejtés, és az egyre nagyobb méretű halászeszközök egyre gyakoribb használatának visszaszorítását célzó intézkedések elfogadását.

Cselekvési terv

A hajómotorok teljesítményének vizsgálata és a köbözés tekintetében a következő intézkedések várhatóak a közeljövőben:

- a köbözésre vonatkozó, jelenleg a haláshajók jellemzőinek meghatározásáról szóló 2930/86/EGK tanácsi rendeletben foglalt rendelkezések egységes szerkezetbe foglalására tett javaslat;
- további konzultáció a motorgyártókkal és a hajóosztályozó társaságokkal a motorteljesítmény vizsgálatában ajánlott legjobb gyakorlat meghatározása érdekében, amelyet a tagállami szakértőkkel folytatott megbeszélések követnek. E megbeszélések alapján a Bizottság javaslatot készít a motorteljesítményre vonatkozó új jogi szabályozásról.

A halászati kapacitásnak és erő kifejtésnek a halászeszközök jellemzői szerinti mennyiségi meghatározása tekintetében a Bizottság a következő intézkedéseket tervezi.

- **Esettanulmányok.** A tagállamok a halászeszközök típusára és méretére vonatkozóan számos korlátozást vezettek be nemzeti, regionális és helyi szinten is. Az ilyen korlátozó intézkedések végrehajtása során nyert tapasztalatok értékesek lehetnek a hasonló korlátozó intézkedések közösségi szinten való alkalmazásáról szóló megbeszéléseken. A Bizottság, mindenekelőtt, 2007-től kezdődően begyűjti az ilyen rendszerek jellemzőire vonatkozó információkat a tagállamoktól. Ezt követően elemző tanulmányt készít az ilyen gazdálkodási rendszerekben elért eredmények értékeléséről.
- **Konzultáció a tagállamokkal, az érintett felekkel és a tudományos szakemberekkel.** 2007-ben a Bizottság felveszi a kapcsolatot, és számos

találkozót szervez majd az érintett felekkel és a tudományos szakemberekkel az e közleményben említett új típusú kapacitás- és erőkifejtés-korlátozások végrehajtására alkalmas halászatok meghatározására. A halászati tudományos, műszaki és gazdasági bizottságot (HTMGB) felkéri, hogy készítsen szakvéleményt a halászati erőkifejtésnek a halászeszközök jellemzői alapján történő meghatározásáról, illetve annak különleges aspektusairól.

- **Kísérleti projektek.** A Bizottság ezután javaslatot készít, amelyben – kísérleti jelleggel – a kiválasztott halászatok esetében javasolni fogja az e közleményben említett erőkifejtési és kapacitási mutatókat használó irányítási rendszer alkalmazását. Erre valószínűleg 2008-ban kerül majd sor.

7. KÖVETKEZTETÉSEK

A Bizottság úgy ítéli meg, hogy az űrtartalom megfelelő eszköz a hajók méretének meghatározására, és alkalmas eszköz a halászati kapacitás mérésére is. A tagállami halászhajóflották összteljesítményének méréséhez továbbra is az űrtartalom szerinti meghatározást kell alkalmazni. A Bizottság csak néhány kisebb változtatást javasol, köztük a hatályos rendelkezéseket egységes szerkezetbe foglaló új jogszabály elfogadását.

A halászhajók teljesítménye szintén alkalmas a halászati kapacitás mennyiségi meghatározására, de a jelenlegi közösségi szabályok mellett hatékonysága nem kielégítő. Jelentős változtatásokra van szükség a motorteljesítmény mérésére használt tanúsítási eljárás javítása érdekében. Azon módszer tekintetében, amely a halászeszközök jellemzői szerint határozza meg a halászati kapacitás mértékét, a Bizottság végrehajtja a javasolt cselekvési tervet, amely magában foglalja az esettanulmányok kiértékelését, az érintett felekkel folytatott konzultációt, valamint kísérleti programok végrehajtását.

A Bizottság úgy ítéli meg, hogy a cselekvési tervben javasolt intézkedések megfelelő alapot biztosítanak annak meghatározására, hogy a halászeszközök jellemzőinek a közös halászati politika keretében halászati kapacitás mérésére szolgáló mutatóként, és így szabályozási eszközként való általánosabb használata milyen körülmények között, mikortól és milyen módon vezethető be.